

ἐπὶ τὸ πᾶλλον στῆθός του μὲ ἐσφιγγε! —

Ἦν ὅμως λίαν τολμηρὰ ἡ δοκιμὴ
διὰ τὴν πίστιν ὄντως τὴν ρωμαντικὴν,
ἥτις δὲν ἀναμένει ἀνταπόδοσιν.

Δέχεται κλεῖδα, ἣν, καθὼς ἐνόμισεν,
ἡ ἄνασσα τῷ στέλλει — εἰς τὸ βῆμ' αὐτὸ

τοῦ ἔρωτος πιστεύει τὸ γιγάντιον —

Ἔρχεται, ὄντως, ἔρχεται! — Ἐπόμενον
ὅτι εἰς τοῦ Φιλίππου τὴν γυναῖκα αὐτὸς

τὸ ἄφρον βῆμα τοῦτο δυνατὸν φρονεῖ —
Πῶς δύναται, μεγάλα ἐὰν δείγματα

πρὸς τοῦτο οὐδαμῶς τὸν ἐνθαρρύνωσιν;

Εἶναι σαφές, ἐκείνη ἀγαπᾷ αὐτόν.

ᾠ! ἡ ὁσία, Οὐρανέ, αἰσθάνεται!

Πόσον πανοῦργος εἶναι! Καὶ ἐγὼ αὐτὴ

πρὸ τοῦ μαρμολυκείου ὅλη ἔτρεμον

τῆς ἀρετῆς της. Ὡς τι ὃν θεσπέσιον

ἐγγὺς μου ἀνυψοῦται. Πρὸ τῆς αἴγλης της

ἐξαμαυροῦμαι. Τοῦ δὲ κάλλους της

ἐφρόνουν τὴν γαλήνην τῶν τρικυμιῶν

τοῦ πάθους ἐλευθερὰν πάντη. Καὶ αὐτὴ

ἦν ἡ γαλήνη μόνον ἐπιφάνεια;

Εἰς ἀμφοτέρως τὰς τραπέζας νὰ τρυφᾷ

λοιπὸν ἐπόθει; Νὰ φορῇ τῆς ἀρετῆς

τὸ θεῖον προσωπεῖον αὕτη ἐν τ' αὐτῷ

καὶ τὰ μυστηριώδη θέλκτρα νὰ τολμᾷ

τοῦ πάθους νὰ λιχνεύη; Εἶναι δίκαιον;

Καὶ πρέπει ἄρα ἡ ἀγύρτις ἀποινεῖ

νὰ θριαμβεύη; Νὰ ἐπικίρῃ, ἐπειδὴ

οὐδεὶς ἐφάνη μέχρι τοῦδε τιμωρός; —

ᾠ! ὅχι, ὅχι, τὴν ἐλάτρευον ἐγὼ! —

ᾠ, τοῦτο θέλει νέμεσιν! Τῷ ἄνακτι

ἀγγέλλω τὴν ἀπάτην — Πλὴν, τῷ ἄνακτι; —

(μετὰ σκέψιν)

Ναί, τοῦτο ἔσται πρὸς τὸ οὐς αὐτοῦ ὁδός. (ἀπερχεται).

Ἔπεται τὸ τέλος τῆς Β'. πράξεως.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΑΝΗΣ

ΚΑΙ ΩΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΑΚΗ

ΥΠΟ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΕΤΡΙΔΟΥ

ΗΠΕΙΡΩΤΟΥ, ΣΧΟΛΑΡΧΟΥ

Τὸ ὄνομα «Μάρη» ἀνάγεται εἰς τοὺς πρὸ τῆς τῶν Σταυροφόρων ἐν τῷ πολιτικῷ κόσμῳ τῆς Ἀνατολῆς ἐμφανίσεως χρόνους· ἔστι δὲ Γοτθικόν, κατὰ τὸν σοφὸν Φιλανδὸν ἀρχαιο-

λόγον, Γουλιέλμον Λάγον, ἐλθόντα εἰς Ἀθήνας τῷ 1852, καὶ δημοσιεύσαντα ἐν τῇ «Πανδώρα» σπουδαίαν πραγματείαν «περὶ τῶν Ἑλλήνων τῆς Μεσημβρινῆς Ῥωσσίας», ἐνθα ἐν ὑποσημειώσει λέγει τάδε· «οἱ Γότθοι συχνάκις ἔδωκαν εἰς τοὺς» τόπους ὅπου κατόκησαν, ὀνόματα εἰς «μάρ» λήγοντα, ὅπερ κυρίως σημαίνει ἄνδρα. Πολλὰ τοιαῦτα χωραὶ εὐρίσκονται ἐν τῇ Σουηδίᾳ καὶ Γερμανίᾳ¹ καὶ μεταφορικῶς ἡ λέξις «μάρ» σημαίνει στρατόπεδον ἀνδρῶν, καὶ τοιοῦτόν ποτε συνέστησαν οἱ Γότθοι ἐν Ταϊνάρῳ, ἐξ οὗ αἰτίου προήλθε βεβαίως καὶ τὸ ὄνομα Μάνη».

Ὅτι δὲ τὸ ὄνομα Μάνη ἴνε ξενικόν, οὐδεμία ἀμφιβολία· ἡ δ' ἐποχή, καθ' ἣν ἐδόθη τὸ ὄνομα, γίνεται γνωστὴ ἐκ τῆς ἐπιδρομῆς τῶν Γόθων εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὥστε ἀπὸ Ἰουστινιανοῦ καὶ ἐφεξῆς ἐμφανίζεται εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κόσμον, ἰδίᾳ δ' ἀπαντᾷ παρὰ Κωνσταντίνῳ τῷ Πορφυρογεννήτῳ, λέγοντι τὰ ἀκόλουθα· «Ἰστέον ὅτι οἱ τοῦ Κάστρου Μαῖνης οἰκῆτορες οὐκ εἰσιν ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῶν προρρήθηντων Σκλάβων, ἀλλ' ἐκ τῶν παλαιότερων Ῥωμαίων, οἱ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρὰ τῶν ἐντοπιῶν «Ἑλλήνες» προσαγορεύονται διὰ τὸ ἐν τοῖς προπαλαιοῖς χρόνοις εἰδωλολάτραις εἶναι καὶ προσκυνητὰς τῶν εἰδωλῶν κατὰ τοὺς παλαιούς Ἑλληνας· οἵτινες ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αἰοιδίμου Βασιλείου βαπτισθέντες χριστιανοὶ γηγόνασιν· ὁ δὲ τόπος, ἐν ᾧ οἰκοῦσιν, ἔστιν ἄνυδρος καὶ ἀπρόσδοτος, ἐλαιοφόρος δὲ ὅθεν καὶ τὴν παραμυθίαν ἔχουσι... παρέχουσι πάντον ἐκ παλαιτάτου χρόνου νομίσματα υ'»².

Ἐντεῦθεν γίνεται κατάδηλον, ὅτι κατὰ πρῶτον ὀνομάσθη τὸ φρούριον «Μαῖνη», καὶ συγκοπῇ τοῦ ἰ βραδύτερον παρ' Ἑλλήσι «Μάρη», παρὰ δὲ τοῖς Ἰταλοῖς καὶ Γάλλοις ἐφυλάχθη τὸ ἰ τοῦτο· διότι λέγουσιν οὗτοι maina τὸν τόπον καὶ τοὺς κατοίκους «Mainotti», ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι ἐφυλάχθη τὸ ἰ τοῦτο, ἰδίᾳ ἐν τῷ τίτλῳ τοῦ ἐπισκόπου, ὅστις ἐκαλεῖτο τότε ὁ «Μαῖνης» ἐπίσκοπος.

Ἀλλὰ πού εὐρίσκετο τὸ φρούριον τοῦτο;

Τὸ φρούριον τοῦτο εὐρίσκετο παρὰ τὸν λιμένα τῆς ἀρχαίας Ὀμηρικῆς πόλεως «Μέσης» (Μέζαπο νῦν), ἐπὶ τινος γλώσσης, καλουμένης ὡς ἐκ τοῦ σχήματος «Τηγάρι», ὅπου καὶ σήμερον εὐρίσκονται τὰ εἱρήπια αὐτοῦ, καὶ λείψανα 365 δεξαμενῶν, ὅσαι δηλαδὴ αἱ ἡμέραι τοῦ ἔτους, καθ' ἃς ἡνοίγετο ἀνὰ μία δεξαμενὴ καθ' ἐκάστην ἡμέραν. Τὸ φρούριον τοῦτο ἐλέγετο καὶ Μεγάλῃ Μάρῃ³ καὶ ἐκ τούτου διεδόθη ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξαπλωθὲν εἰς ἅπασαν τὴν Λακωνικὴν τὸ ὄνομα «Μάρη»· διότι καὶ σήμερον οἱ κάτοικοι τῶν λοιπῶν δήμων, «Μαρινάταις» κυρίως ὀνομάζουσι τοὺς κατοίκους τοῦ δήμου Μέσης, ὅστις εὐρίσκεται παρὰ τὸ Ταῖναρον.

1) Ἴδε Πανδῶρ. φυλλαδ. σς'. σελ. 78. σημ. 43. ἔτος 1853 τόμ. Δ'.

2) Κωνσταντ. Πορφυρογεννήτ. κεφάλ. Ε'. σελ. 222. Βιβλ. III. ἔκδοσ. Βόννης ἔτος 1850.—Ἐφῆμ. Φιλομαθῶν ἀρ. 707.—Ἐφῆμ. Ἑθνικ. Πνεύματος ἀρ. 1333 2 Μαΐου 1879 ἔτος ΙΑ'.

3) Ἴσως κατὰ τὸν μεσαιῶνα ὀνομάσθη Μεγάλῃ πρὸς διάκρισιν τῆς ἐν Μεσσηνίᾳ παρὰ τὴν Θουρίαν κειμένης Μικρῇ-Μάνης.

Ἄλλ' οἱ σοφοὶ τῶν Εὐρωπαίων περιηγηταὶ εὐρίσκονται εἰς ἄτερον διαφωνίαν περὶ τούτου· ἐν πραγματείᾳ, δημοσιευθεῖση πρό τινας ἐν τῇ Ἑστία Ἀθηνῶν¹ κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «οἱ Φράγχοι ἐν Πελοποννήσῳ» ὑπὸ H. F. Tozer ἀναγράφονται ἐν ὑποσημειώσει τάδε· αὐτὸς Leace (Pelopon. σελ. 142) τοποθετεῖ τὴν Μεγάλην ἠὲ Μάνην κατὰ τὸν λιμένα «quaglio» ἐπὶ τῶν ἀνατολικῶν ἀκτῶν τῆς χερσονήσου· ἀλλ' ὁ Buchon (livre de la conquête σελ. 95 ἐν σημ.) πιθανῶς ἔχει μᾶλλον δίκαιον πιστεύων ὅτι αὕτη ἔκειτο κατὰ τὸ Τηγάρι, ἀκρωτήριον κείμενον πρὸς τὸν Μεσσηνιακὸν κόλπον. Ἄλλ' οὔτε ὁ Ἀγγλος Λήκ ἔχει δίκαιον, οὔτε ὁ Buchon, καθότι τὸ κακῶς γραφόμενον «quaglio» ἔστι τὸ ἰταλιστὶ καὶ σήμερον καλούμενοι porto-quaglio ὀπίσθεν τῆς Δ. Μάνης. Τὸ δὲ φρούριον, ὅπερ ὁ Βιλλαρδουῖνος ἀνήγειρε καὶ Μεγάλην Μάνην ὠνόμασεν, ἦν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου «Cavo-grosso» (Θυρίδων τὸ πάλαι)· ὁ δὲ λαὸς ὀνομάζει «Κάστρο τῆς Ὀρηᾶς», περὶ οὗ ἐγράψαμεν ἄλλοτε ἐν ἐκτάσει εἰς τὴν Πανδώραν Ἀθηνῶν.

Μετὰ τὴν πτώσιν τῶν φράγκων ἐν Πελοποννήσῳ, ὅτε κατεκυριεύθη ἡ Πελοπόννησος ὑπὸ τῶν Τούρκων, τὸ φρούριον

τῆς Μάνης κατεστράφη ὑπὸ τινῶν; κυρίως ἀγνοεῖται τοῦτο μόνον γνωρίζομεν ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν ἐκείνου, ὄντος πρωτεύουσας τῶν κάτω μερῶν τῆς Λακωνικῆς, ὅπως ὁ Μισθρᾶς τῶν ἄνω — ἐγένετο πρωτεύουσα τῆς μὲν Ἀνω Μάνης (alta Maïna) ἢ «Κελεφᾶ», τῆς δὲ κάτω Μάνης (bassa Maïna) ἢ Ζαρνάτα, κατὰ τὴν περὶ Πελοποννήσου ἔκθεσιν τοῦ Βενετοῦ Προνοητοῦ Κορνέρου, δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἑθνολογικῆς Ἑταιρείας τῆς Ἑλλάδος¹. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Μάνης.

Περὶ δὲ τῆς οἰκογενείας Πετροπουλάκη ἀνευρίσκομεν ἐν τῷ αὐτῷ Δελτίῳ τὰ ἑξῆς· «ἐν καταλόγῳ τινὶ τῶν προϋχόντων τοῦ Κελεφᾶ ἀνευρίσκομεν τὰ ὀνόματα Πετροπουλάκη, Κορωναίου, Μαυρομιχάλη, Κουτίφρη, Ζαννετάκη, Στεφανοπούλου, Τριγόνου, Λουκάκου, Γερακάρη»². — Ἄλλ' ἰδίᾳ ἐξηκριβώσατο τὰ περὶ ταύτης κατὰ φιλικὴν μου αἵτησιν ὁ κ. Κούσκουρης, ὃ παραχωροῦμεν ἤδη τὸν λόγον.

Ἡ οἰκογένεια Πετροπουλάκη κατάγεται ἐκ τοῦ χωρίου Κελεφᾶς τοῦ δήμου Οἰτύλου κλ.

1) Ἑστ. ἀριθ. 72, σελ. 55 τοῦ ἔτους 4886 Ἰανουαρίου 12.

1) Δελτ. Τόμ. Β'. τεύχ. στ'. σελ. 282—317. Ἔτ. 1885 86ρίου.

2) Ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 288.

ΟΘΩΝ ΚΑΚΛΑΜΑΝΟΣ

ΥΠΟΔΟΧΑΓΟΣ ΤΟΥ ΟΓΔΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ.

Τεσσαρακοντούτης μόλις τὴν ἡλικίαν, ἀντάξιός υἱὸς τοῦ ἐκ Βυτίνης τῆς Πελοποννήσου ἀνδρείου ὑπασπιστοῦ τοῦ ἐνδόξου στρατάρχου Καραϊσκάκη, ἔπεσεν ἥρωικῶς μαχόμενος ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς φίλης ἡμῶν πατρίδος κατὰ τὴν ἐν Κριτσίδαλῃ μάχην τῆς 11ης Μαΐου 1886.